

Reforma systemu zasobów własnych Unii Europejskiej

W maju 2018 r. Komisja Europejska ma przedstawić pakiet legislacyjny w sprawie tzw. zasobów własnych Unii Europejskiej, tj. źródeł dochodu budżetu UE, na okres po 2020 r., a także wnioski dotyczące nowych wieloletnich ram finansowych (WRF). Parlament Europejski od dawna zwracał uwagę na niedociągnięcia obecnego systemu zasobów własnych, a Komisja Budżetowa, w oczekiwaniu na wnioski Komisji Europejskiej, sporządziła sprawozdanie z własnej inicjatywy w sprawie priorytetów Parlamentu. Sprawozdanie to uwzględniono w porządku obrad marcowej sesji plenarnej.

Kontekst – obecne zasoby własne

Obecnie istnieją trzy rodzaje zasobów własnych: tradycyjne zasoby własne, na które składają się opłaty celne i opłaty produkcyjne dla sektora cukru (20,1 mld EUR w 2016 r., tj. 14 % dochodów), zasoby własne składające się z odsetka szacunkowego dochodu państw członkowskich z podatku VAT (15,9 mld EUR w 2016 r., tj. 11,1 %) oraz zasoby własne oparte na stałej części dochodu narodowego brutto państw członkowskich (DNB) (95,6 mld EUR w 2016 r., tj. 66,6 %). Niektóre państwa członkowskie są uprawnione do rabatów lub obniżek mających na celu wyrównanie różnicy między kwotą, którą wpłacają do budżetu UE (z wyłączeniem tradycyjnych zasobów własnych), a kwotami, które otrzymują w postaci wpływów do krajowego sektora publicznego i prywatnego. Pierwzoplanowy charakter zasobów opartych na DNB oraz systemu rabatów jest często poddawany [krytyce](#), jako że w ten sposób zachęca się państwa członkowskie do koncentrowania się na zapewnieniu sobie *juste retour*, czyli godziwego zwrotu z budżetu UE, a nie do strategicznego myślenia o tym, jak najlepiej finansować europejskie dobra publiczne. Zasoby własne na pokrycie wydatków z budżetu UE wynoszą obecnie maksymalnie 1,20 % unijnego DNB rocznie.

Impuls do reformy

W 2013 r. Parlament wyraził zgodę na WRF na lata 2014–2020 pod warunkiem utworzenia Grupy Wysokiego Szczebla ds. Zasobów Własnych, której zadaniem byłoby rozważenie możliwości reformy systemu. W grudniu 2016 r. grupa ta opublikowała [sprawozdanie](#) końcowe, w którym zalecono m.in., by reforma WRF odzwierciedlała nowe priorytety UE w dziedzinie wydatków i europejską wartość dodaną, a także by wszelkie nowe zasoby były wyraźniej powiązane z konkretnymi priorytetami UE, takimi jak jednolity rynek, unia energetyczna lub polityka środowiskowa i klimatyczna. Zalecono również, by wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE potraktowano jako okazję do zniesienia systemu rabatów. W czerwcu 2017 r. pomysły te uwzględniono w [dokumencie](#) Komisji dotyczącym przyszłości finansów UE, w którym określono wpływ, jaki wywarłoby na budżet pięć opcji przyszłych działań UE charakteryzujących się różnym zakresem i różnym poziomem ambicji. Parlament jest od dawna orędownikiem reformy zasobów własnych i niedawno, w październiku 2017 r., przyjął [rezolucję](#) w sprawie wspomnianego dokumentu Komisji, w której ponownie opowiedział się za zasobami własnymi z prawdziwego zdarzenia umożliwiającymi UE częściowe uniezależnienie się od państw członkowskich pod względem finansowym.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Komisja Budżetowa Parlamentu Europejskiego (BUDG) przyjęła [sprawozdanie](#) z własnej inicjatywy w dniu 22 lutego 2018 r., w którym, opierając się na sprawozdaniu Grupy Wysokiego Szczebla ds. Zasobów Własnych, zaleciła utrzymanie obecnych zasobów własnych oraz stopniowe wprowadzanie nowych zasobów, które mogłyby opierać się na: wpływach z VAT w zmienionej formie, części dochodów z opodatkowania osób

prawnych, [rencie menniczej](#) (dochodach banku centralnego pochodzących z emisji pieniądza), podatku od transakcji finansowych, opodatkowaniu sektora cyfrowego lub podatkach środowiskowych. Pozwoliłoby to zredukować udział zasobów opartych na DNB w całkowitych dochodach Unii i umożliwiłoby przeniesienie uwagi państw członkowskich z zapewnienia sobie godziwego zwrotu z budżetu UE na finansowanie wspólnych celów europejskich. W sprawozdaniu zwrócono uwagę, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE stanowi okazję do zniesienia wszystkich rabatów i korekt. Podobnie jak w równoległym [sprawozdaniu](#) z własnej inicjatywy w sprawie WRF po roku 2020, tak i tutaj komisja BUDG nalega, by nowe zasoby własne stanowiły podstawę wyższego poziomu wydatków UE, pokrywających nie tylko straty składek Zjednoczonego Królestwa, ale również dodatkowe wydatki na nowe priorytety.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2017/2053\(INI\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: BUDG; Sprawozdawcy: Janusz Lewandowski (PPE, Polska), Gérard Deprez (ALDE, Belgia). Zob. również [notatkę „W skrócie”](#) EPRS w sprawie równoległego sprawozdania komisji BUDG.